

Prosedyre opptaksrutiner klasseordningen

Tildeling av skoleplass - saksbehandlingsrutiner

På bakgrunn av henvendelser har Etat for skole funnet det nødvendig med et skriv om saksbehandling av søknader eller meldinger om skoleplass. Denne prosedyren erstatter rundskriv 18/2013.

Rettsgrunnlag

Opplæringslova § 8-1, første og andre ledd

Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Etter søknad kan eleven takast inn på annan skole enn den eleven soknar til.

Ot.prp. nr. 46 (1997-98), kap. 31, merknader til § 8-1

(...) arbeidet til kommunen med å fordele elevane mellom dei tilgjengelige skolane skal ta utgangspunkt i eit prinsipp om at eleven skal gå på den nærmaste skolen. (...) Vurderinga av kva skole som er nærmast, skal ta utgangspunkt i geografiske forhold, men skal også ta omsyn til andre relevante forhold, til dømes om sysken er plasserte på den same skolen, kapasiteten på skolen og om skolevegen er farleg.

Utdanningsdirektoratet omtaler kapasitetshensyn i brev datert 21.09.09

Ettersom forarbeidene åpner for at kapasitet kan være et hensyn det kan legges vekt på i praktiseringen av nærskoleprinsippet, vil en forskrift om kretsgrenser som legger vekt på kapasitet etter en nærmere vurdering kunne være lovlig.

Det er imidlertid en svært begrenset adgang til å legge vekt på kapasitet, både ved avgjørelsen av enkeltsaker og ved fastsettelse av forskrift om skolekretsgrenser. Etter Utdanningsdirektoratets vurdering blir det først aktuelt å legge vekt på kapasitet når det kan dokumenteres at en skole er full. Kommunen må i en evt. lovlighetskontroll av forskriften eller behandlingen av en klagesak kunne dokumentere for Fylkesmannen at skolen er full.

Sivilombudsmannen har i sak 2000-0815 vurdert det slik at konkrete holdepunkter må foreligge før det kan tas hensyn til framtidige kapasitetsproblemer:

[Ombudsmannen] uttalte at det ved avgjørelsen av hvilken skole som var den nærmeste etter opplæringsloven § 8-1 ikke kunne legges vekt på fremtidige kapasitetsproblemer som ikke syntes tilstrekkelig forankret i de faktiske forhold.

(Melding for året 2000 fra Sivilombudsmannen til Stortinget, side 121)

Opplæringslova § 9a-2 omhandler elevenes fysiske miljø. Paragrafens andre ledd er slik:

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndighetene til kvar tid anbefaler. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helse, trivselen og læringa til elevane.

Den faglige normen for areal er satt av Helsedirektoratet:

Ved beregning av maksimale elevtall i et undervisningsrom, bør det tas hensyn til hele læringsarealet som klassen/elevgruppen disponerer. Det må også tas hensyn til rommenes utforming, innhold og ventilasjonsforhold. Læringsarealet til en klasse/elevgruppe skal legges til rette for varierte arbeidsformer og tilhørende utstyr.

Når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, må klasserommet/hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 m² pr. elev. Så lenge inneklimate er tilfredsstillende og aktiviteten i rommet er tilpasset, kan elevtallet i enkeltrom (som f.eks. formidlingsrom og auditorier) gjerne være høyere enn normen på 2 m² pr. elev tilsier. Dersom klassen/elevgruppen ikke disponerer tilleggsarealer i nærhet til klasserommet/hovedrommet, bør arealet være større, helst opp mot 2,5 m² pr. elev. Areal for ansatte kommer i tillegg til arealnormen i avsnittet over.

Helsedirektoratet: Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., side 18-19

Lokale retningsgivende vedtak:

Bystyresak 176-02, vedtakspunkt nr. 1

Bystyret legger til grunn at søknader fra foreldre om plass ved annen skole enn den eleven søker til, behandles gjennom en praksis som sikrer best mulig ivaretagelse av foreldreretten og den individuelle retten til å velge skole innenfor gjeldende lov, rammer og nødvendige fellesskapshensyn.

Bystyresak 166-05, vedtakspunkt nr. 22

Bystyret ber byrådet syta for at dei borna som byrjar på skulen til hausten får gå på same skule som eldre sysken. Komiteen ber også om at det for ettertida vert laga eit regelverk som sikrar dette.

Fagfullmakter:

Hjemmelsgrunnlag	Sak/tema	Myndighet
§8-1 opplæringsloven.	Vedta forskrift om elevenes hjemmeskoler (klasseordningen) første ledd, 2.punktum	Byrådet som kollegium
§8-1 opplæringsloven.	Vedtak om bytte av skole etter tredje ledd.	Fra kommunaldirektør til rektorer
§9 A-12 opplæringsloven.	Vedtak om flytting av elev i særlige tilfeller.	Fra kommunaldirektør til direktør for Etat for skole

Retningslinjer:**A. Hovedinntak til 1. klasse på barnetrinnet og 8. klasse på ungdomstrinnet**

1. Før hovedopptaket til 1. klasse og 8. klasse mottar hver skole elevlister fra Etat for skole. 1.trinnet blir lagt inn i Grunnlagsdata i Vigilo av Etat for skole. Barneskolene tildeler elevene til korrekt ungdomstrinn, basert på skolekrets i Vigilo. Listene er basert på adresseopplysninger i folkeregisteret. Det legges til grunn at elevene skal gå ved den skolen som de hører til ut ifra Bergen kommunes vedtatte opptaksområder.
2. Hver skole sender melding om inntak til elevene som er ført på hovedopptakslisten. Tildelingen av skoleplass er enkeltvedtak, slik at det må orienteres om klageretten. Det må også orienteres om muligheten til å søke annen skole enn den nærmeste. Etat for skole lager standard vedtaksbrev som skolen kan benytte.

B. Elever som flytter inn i skolens opptaksområde på et senere tidspunkt

3. Også elever som kommer flyttende etter at hovedopptaket er gjort - for eksempel på et høyere klassetrinn enn 1. eller 8. klasse - har rett til å gå ved den skolen som ligger nærmest den nye bostedsadressen, eller den skolen i nærmiljøet som eleven søker til.
4. Dersom skolen har ledige plasser, fatter rektor vedtak om skoleplass for elever som flytter inn i skolens opptaksområde. Det er skolens kapasitet på opptakstidspunktet som er primærkriteriet. Skal det tas hensyn til fremtidige kapasitetsproblemer, må det foreligge konkrete holdepunkter for at slike forhold faktisk dukker opp.
5. Dersom rektor vurderer det slik at skolen ikke har kapasitet til å ta inn nyankomne elever, skal elevens foreldre henvises til Etat for skole. Rektors kapasitetsvurdering må bygge på konkrete forhold som lar seg dokumentere dersom formell saksbehandling blir nødvendig. Slike forhold kan være:
 - a. Helsedirektoratets anbefalte arealnorm på minst 2 m² pr elev i undervisningsrom som har anbefalt, og som gjennom opplæringslovens § 9a-2 er gjort bindende, lar seg ikke oppfylle. En slik begrunnelse vil kreve at det oppgis mål på de aktuelle klasserommene og at det ikke finnes tilfredsstillende ledige tilfredsstillende undervisningsrom.
 - b. Klassene/ basisgruppene/ gruppene blir større enn det som er pedagogisk forsvarlig. En slik begrunnelse vil kreve en nærmere redegjørelse.

C. Elever som ønsker plass ved annen skole enn den nærmeste

6. Rektor har fullmakt til å ta inn elever som søker om skoleplass, men som ikke har skolen som den nærmeste.
7. Søknader skal behandles i lojalitet til vedtaks punkt 1 i bystyresak 176-02, gjengitt ovenfor. Bystyrevedtaket strekker seg likevel ikke så langt at begrepet "*fritt skolevalg*" kan brukes. Skolens kapasitet vil ha avgjørende betydning, men det kan også i noen grad tas hensyn til de erfaringer skolen har når det gjelder behov for ledige skoleplasser til barn som flytter inn i skolens opptaksområde. Å få gå ved annen skole enn den eleven søker til, er ingen lovfestet rett, og dermed kan ikke Sivilombudsmannens vurdering av kapasitetshensyn gis like stor betydning som i saker som omhandler lovfestet rett til skoleplass.
8. For opptak til 8. trinn:
Dersom det er flere søkere som ikke bor i skolens opptaksområde enn det er ledige plasser på trinnet skal følgende kriterier følges:
 1. Farlig skolevei
 2. Eleven har søsken ved skolen
 3. Sosialpedagogiske hensyn

Er det fremdeles ledig kapasitet på 8. trinn kan dato for når skolen registrerte søknaden benyttes som kriterium. Registrert søknadsdato kan tidligst bli satt til dagen etter vedtaksbrevet er sendt ut.

Skolen må gi melding til dem som søker før vedtaksbrevet er sendt ut at søknaden ikke vil bli behandlet før etter utsending av vedtaksbrevet.

9. Elevenes adresseopplysninger i Vigilo oppdateres via Fellesdata. Elevenes tilhørighet til skolekrets endres automatisk ved flytting og skolene må etter første tildeling vedlikeholde listene sine frem til vedtak om skoleplass er sendt ut.

Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett
Etat for skole

Marius Arnason Bøe
Direktør etat for skole

Frode Nilsen
Teamleder, team forvaltning